НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Відділ зберігання фонду, обслуговування користувачів і соціокультурної діяльності

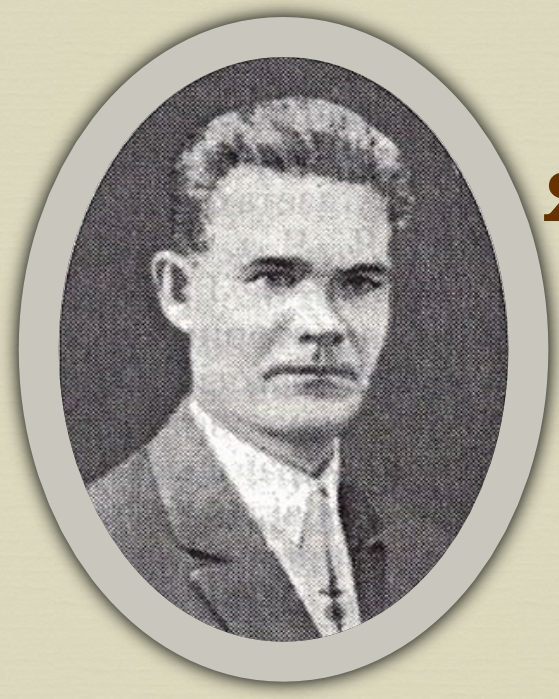

Ідеї українського педагога Якова Чепіги (Зеленкевича) про національну освіту і виховання

(до 150-річчя від дня народження (1875–1938) українського педагога, психолога, громадського діяча)

2025

Одним із визначних представників педагогічної, психологічної науки й освіти України є педагог, психолог і громадський діяч Яків Феофанович Чепіга (Зеленкевич). Знаний і авторитетний за свого життя, репресований у період сталінської тоталітарної системи й несправедливо забутий у радянську добу.

Спадщина цього науковця чимала – понад 150 праць: шкільні підручники для початкової школи й освіти дорослих, методичні посібники для вчителів, книжки для дошкільних закладів і дитячих бібліотек, численні статті.

https://dnpb.gov.ua/ua/?news=34704

Лише з проголошенням незалежності України його багатогранний творчий доробок почали вивчати сучасні науковці (Л. Березівська, С. Болтівець, В. Демчук, Л. Кондратенко, В. Марочко, А. Невгодовський, З. Полюх, М. Прищак, О. Сухомлинська, О. Щербакова, С. Яворська та ін.).

Яків Феофанович Чепіга народився в селі Мар'янці на Херсонщині (нині Миколаївщина) 12 (25) травня 1875 р. Його батько був паламарем і мав прізвище Зеленкевич. Батько помер, коли Якову минуло 12 років. Його мати походила з давнього козацького роду, і Яків успадкував прізвище матері – Чепіга.

Закінчивши у 1892 р. Грушевське двокласне народне училище, Яків Чепіга вступив до Новобузької вчительської семінарії (Миколаївська область). Вступні іспити з 11 предметів він склав відмінно. Був старанним студентом і одержував повну стипендію.

Ліцей Новобузької міської ради Миколаївської області. Гімназія існувала в корпусі ще з 1892 року.

Учительська семінарія давала всебічні знання, широко застосовувався практичний досвід проведення уроків. Яків Чепіга здобув гарну на той час педагогічну освіту.

У 1895 р. Якова направили на роботу вчителем Зелецького земського училища (Одеський навчальний округ Херсонської губернії). Чи поїхав він за призначенням, невідомо, оскільки у власноруч заповненому анкетному листі зазначав, що в 1895–1919 рр. працював у школах Донбасу.

В 1900–1901 рр. був завідувачем вечірніх курсів для дорослих у Луганську.

Протягом 1908–1911 рр. завідував Народним університетом Вознесенського рудника на Донбасі.

У 1917 р. Яків Чепіга – завідувач народної освіти Київського повітового земства, а в 1918 р. – експерт початкових шкіл м. Києва.

Будівля Київського губернського земства

На початку ХХ ст. Яків Чепіга разом із іншими українськими педагогами розробляв проблеми національної освіти й виховання, пропагував ідеї національної школи, навчання рідною мовою.

Низку статей педагог опублікував у журналі «Вільна Українська Школа» (1917–1920), а саме:

«Соціалізація народної освіти» (1917), «Тимчасові програми для нижчих початкових шкіл на 1918–1919 шкільний рік (критичний нарис»») (1918–1919), «Школа й освіта на Вкраїні» (1918–1919), «Трудова школа» П. П. Блонського» (1918–1919), «До трудової вільної школи!» (1918–1919), «Школа в Західній Європі й Америці» (1919–1920), «Навчання грамоти без букваря» (1919–1920) та ін.

У 1920 р. Яків Феофанович – активний засновник Педологічного інституту в столиці нашої держави. У 1922–1925 рр. очолює секцію практичної педагогіки на кафедрі педології Інституту педології.

З 1925 р. Яків Чепіга керує секцією методики та дидактики Харківської науково-дослідної кафедри педагогіки, на базі якої пізніше створено Український науково-дослідний інститут педагогіки (УНДІП).

Співробітники Інституту 1928 р.

У першій половині 30-х років XX ст. Я. Ф. Чепіга працював в УНДІПі, зокрема науковим співробітником секції методики навчання дорослих.

Тоді-таки науковець написав кілька методичних посібників для вчителів початкових класів, які містили методичні поради і розробки різноманітних дидактичних проблем.

Увесь свій професійний шлях Яків Феофанович присвятив розвитку національної школи. І саме це зрештою призвело до трагічних наслідків. У 1933 р. Чепігу звільнили із науково-дослідного інституту. А в 1937 р. педагога заарештували за начебто антирадянську націоналістичну діяльність проти керівництва партії та уряду.

Якова Чепігу вислали у Північно-Східний табір Сусуманського району Магаданської області, де 22 серпня 1938 р. його серце не витримало.

Я. Ф. Чепіга – з когорти тих, чий внесок у розвиток національної педагогічної думки, становлення національної системи освіти та виховання вагомий.

https://repository.moippo.mk.ua/upload/02-09-20_99818818.pdf

Педагогічні ідеї Якова Феофановича Чепіги

Педагогічна освіта, практичний досвід стали підґрунтям для подальшої науково-публіцистичної діяльності Я. Ф. Чепіги. Він рано почав публікуватися в пресі.

Після заснування в Києві українського педагогічного журналу «Світло» Яків Феофанович друкував свої праці саме в ньому (1909–1914 рр.).

У 1910 р. виходить праця Я. Чепіги «Національність і національна школа», у якій автор ґрунтовно розкриває сутність взаємовпливу рідної мови, нації та загального розвитку дитини.

Саме тут подано визначення поняття «національне виховання» як «виховання в дусі нації, у дусі мови, в її переказах та віруваннях, її звичаях, історії та культурі, національній творчості».

Національне виховання Яків Чепіга вважав життєвою потребою нації, що має бути закріплено в праві та законності.

У праці «Ґрунтовні принципи нормальної школи» (1911) педагог характеризує підвалини, на яких має будуватися школа. Вона має бути народною, національною, природною, вільною і реалістичною: «... народна правдива школа може бути витворена тільки в дусі нації, її мови, її історії, звичаїв, її переказів, її культури, її духовної творчості. І тільки така школа не відірве дитину від її дійсного ґрунту...».

Головне завдання школи – збереження спадщини народу завдяки послідовному розвитку духовних і фізичних сил учнів, їх індивідуальних здібностей і нахилів, створення таких умов навчання, за яких народна воля могла б вільно розвиватися в дитині і бути основою духовного становлення молодого покоління.

Довідкові матеріали про Якова Феофановича Чепігу (Зеленкевича)

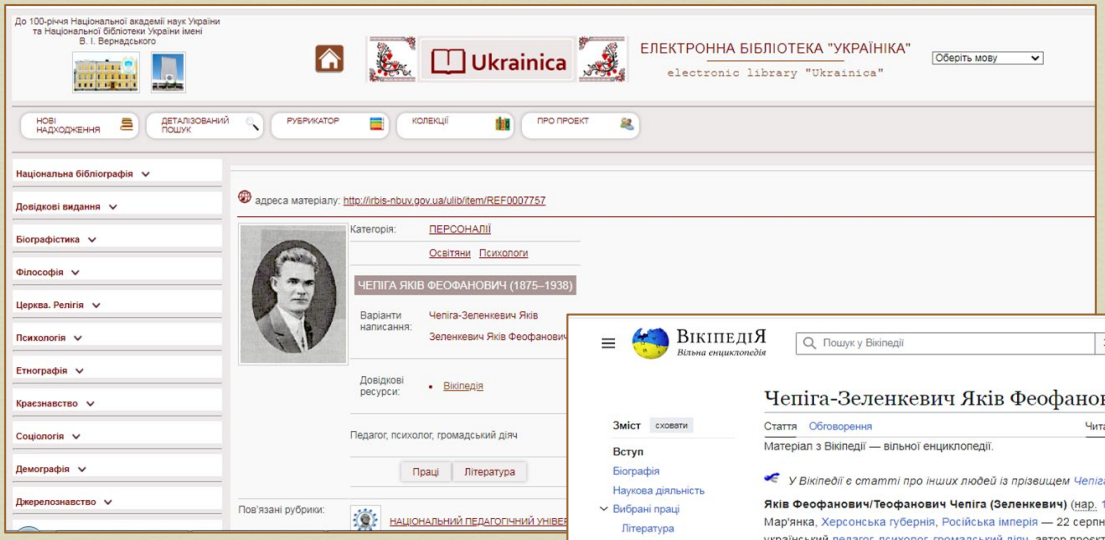

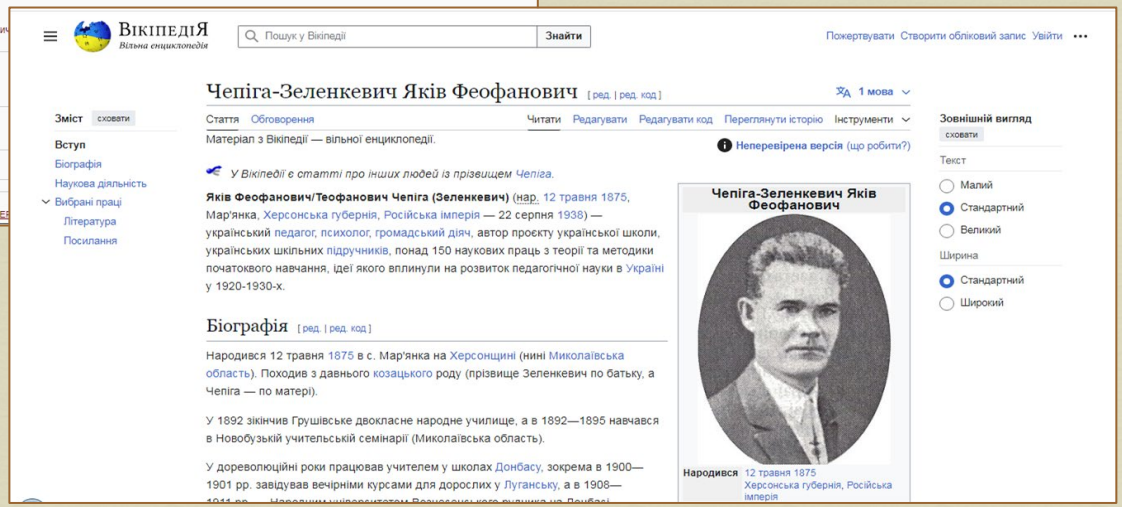

Чепіга Яків Феофанович (1875–1938) [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека "Україніка" = Electronic library "Ukrainica". – Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0007757

Чепіга-Зеленкевич Яків Феофанович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Чепіга-Зеленкевич

Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович [Електронний ресурс] // «Спадщина України» : Західно-Українська Асоціація. – Режим доступу: http://www.spadshina.com/programs/vidatni-ukrayintsi/chepiga-zelenkevich-yakiv-feofanovich-/

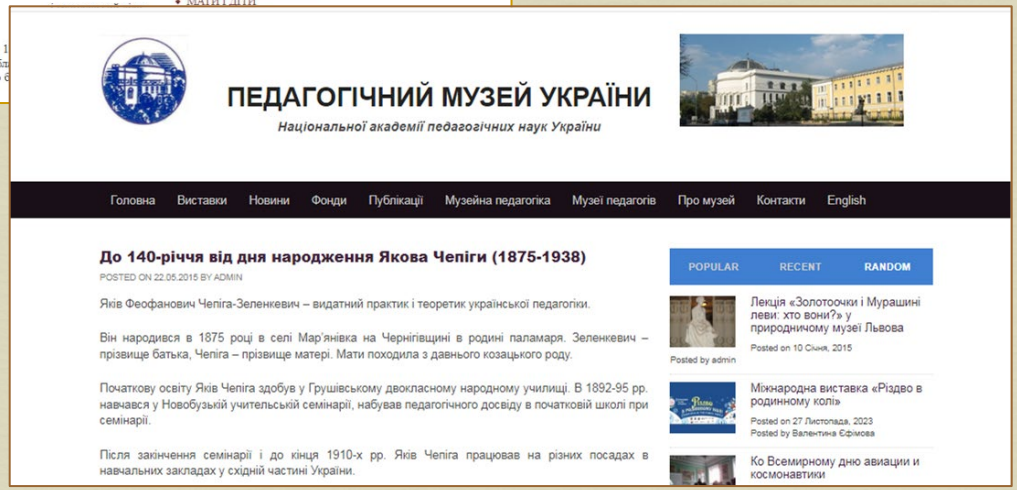

До 140-річчя від дня народження Якова Чепіги (1875–1938) [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України НАПН України : офіц. сайт. – Режим доступу: https://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/140_rokiv_chepiga/

Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович / Л. Д. Березівська // Інститут педагогіки. 80 / АПН України, Ін-т педагогіки АПН України ; [редкол.: М. Д. Ярмаченко та ін. ; голов. ред. В. М. Мадзігон]. – Київ : Пед. думка, 2006. – С. 233–235.

Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович (1875–1938) / Л. Д. Березівська // Українська педагогіка в персоналіях : навч. посіб. для студентів вузів : у 2 кн. / за ред. О. В. Сухомлинської. – Київ : Либідь, 2005. – Кн. 2 : XX століття. – С. 89–99. – Доступно також: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/712355/1/Чепіга%20Яків%20Феофанович%20II%20том.pdf

Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович (1875–1938) // Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX–XX ст.) : хрестоматія / [упоряд.: Л. Д. Березівська та ін. ; наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Київ : Наук. світ, 2003. – С. 187–216.

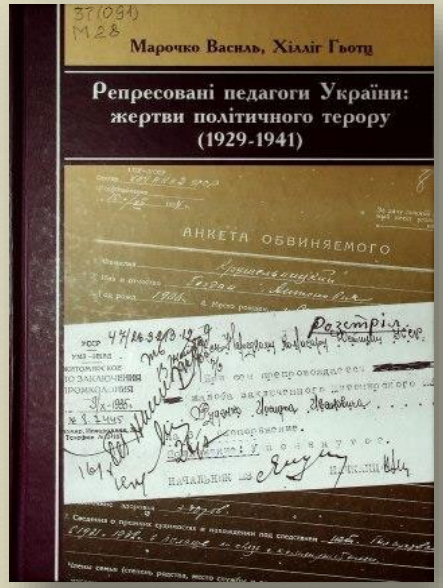

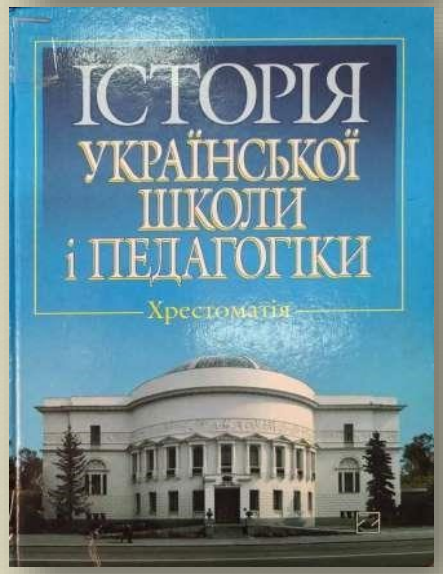

Яків Чепіга: «невтомний борець за початкову освіту» // Репресовані педагоги України: жертви політичного терору (1929–1941) / Марочко Василь, Хілліг Гьотц ; Ін-т історії України НАН України, Марбурзький університет. – Київ : Наук. світ, 2003. – С. 124–131.

Яків Чепіга : Завдання моменту // Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / за ред. В. Г. Кременя ; [уклад. О. О. Любар]. – Київ : Знання, 2005. – С. 375–377.

Українське шкільництво й педагогіка (1918–1939 рр.) // Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. – Київ : Знання, 2006. – С. 332–350.

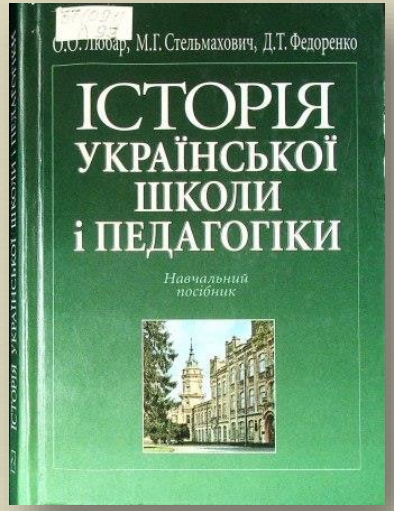

Ресурси про життя та діяльність Я. Ф. Чепіги (Зеленкевича) на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович (12(25).05.1875–22.08.1938) [Електронний ресурс] // ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : офіц. сайт. – Режим доступу: https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/chepiha-ya-f/

Українські педагоги про національно-патріотичне виховання» (Я. Ф. Чепіга-Зеленкевич) [Електронний ресурс] : онлайн-проєкт // ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : офіц. сайт. – 2024. – Режим доступу: https://dnpb.gov.ua/ua/?news=38189

Онлайн-проєкт «Педагоги про українську мову» (Я. Ф. Чепіга-Зеленкевич)

04.03.2025

Нині під час героїчної боротьби українського народу проти російського агресора вчергове актуалізувалося питання української мови як чинника консолідації українського суспільства й національної безпеки. Значну роль у боротьбі за рідномовну освіту в різні історичні епохи відігравали українські педагоги. Саме їхні ідеї про значення і роль української мови для збереження ідентичності української нації та зміцнення державної єдності України стануть у пригоді науковим, науково-педагогічним, педагогічним працівникам, здобувачам освіти, широким верствам українців. З огляду на це відділ педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України презентує ***онлайн-проєкт «Педагоги про українську мову»*** як форму впровадження результатів НД «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України» (керівник – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України Лариса Березівська). Від сьогодні ми пропонуємо до вашої уваги цитати про українську мову з праць педагогів, чиї тексти є в нашій бібліотеці, і з чиїм доробком заохочуємо Вас ознайомитися. Адже життя нашої мови як державотворчого чинника української нації – це наша спільна справа.

Сьогодні презентуємо цитату з праці «До національної школи» (1909) Якова Феофановича Чепіги (Зеленкевича) (1875–1938) – педагога, психолога, громадського діяча: ***«Мова нероздільно пов'язана з духовним розвитком народу, як дух з тілом. Знищуючи одне, знищуємо й друге – підводимо до розпаду цілу націю»***.

Педагоги про українську мову (Я. Ф. Чепіга-Зеленкевич) [Електронний ресурс] : онлайн-проєкт // ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : офіц. сайт. – Режим доступу: https://dnpb.gov.ua/ua/?news=онлайн-проєкт-педагоги-про-українсь

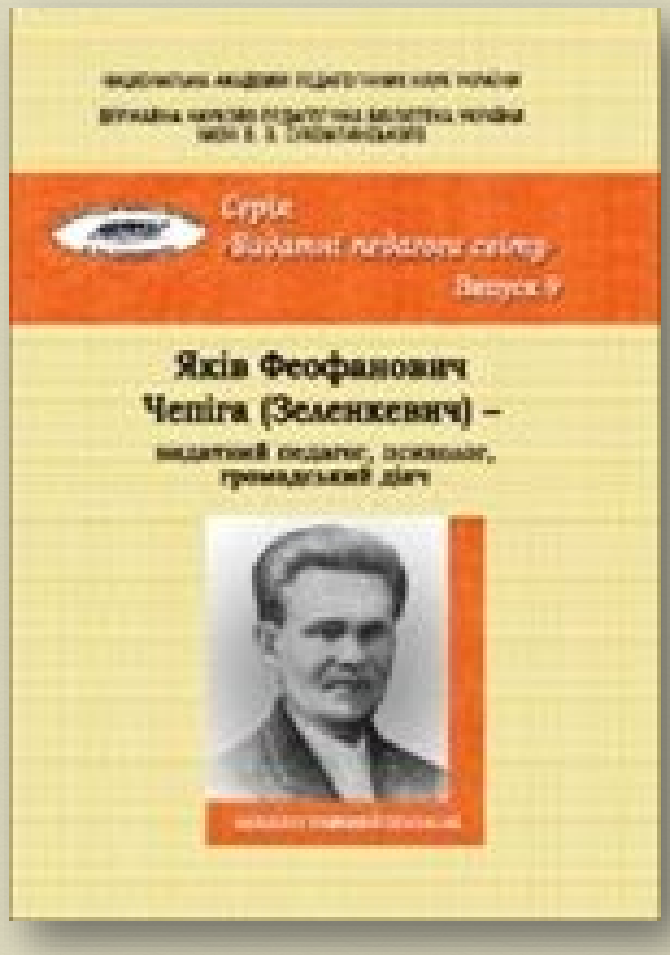

Яків Феофанович Чепіга (Зеленкевич) – видатний педагог, психолог, громадський діяч : біобібліогр. покажч. / Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Н. М. Лисиця та ін. ; наук. консультант і авт. вступ. ст. Л. Д. Березівська ; наук. ред.: П. І. Рогова, Л. О. Пономаренко]. – Київ : Нілан-ЛТД, 2013. – 135 с., [2] арк. іл. : портр. – (Серія "Видатні педагоги світу" ; вип. 9). – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/05/11.pdf

Праці Я. Ф. Чепіги (Зеленкевича)

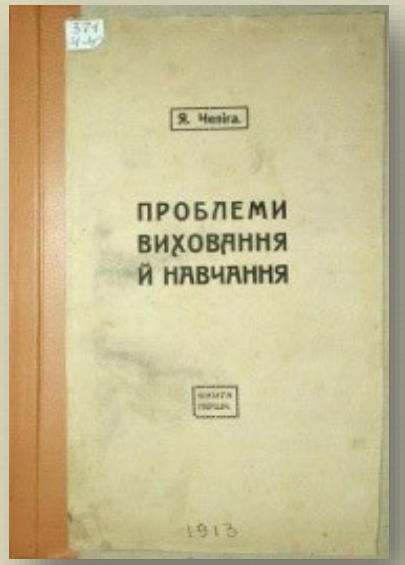

Проблеми виховання й навчання в світлі науки й практики : збірник психо-педагогічних статей. Кн. 1 / Я. Чепіга (Я. Зеленкевич). – Київ : Друк. Першої Київської Артілі Друкарської Справи, 1913. –156 с.

Методичні замітки до навчання грамоти по згуковому методу / Я. Чепіга. – [Київ] : Вид-во "Українська школа" під орудою С. Русової, Ю. Сірого, Я. Чепіги і С. Черкасенка, 1917. – 39 с.

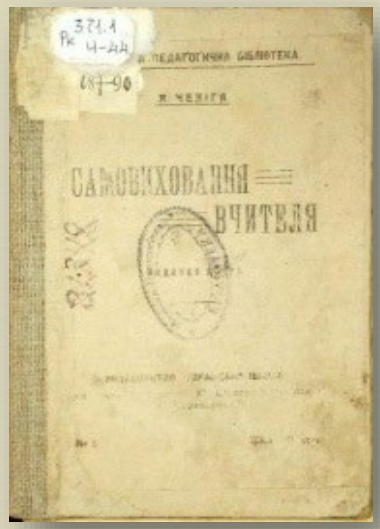

Самовиховання вчителя / Я. Чепіга. – 2-ге вид. – [Київ] : Вид-во “Українська школа” під орудою С. Русової, Ю. Сірого, Я. Чепіги і С. Черкасенка, [1917]. – 31 с.

Задачник для початкових народних шкіл : рік другий / склав Я. Чепіга. – Київ : Вид-во "Українська школа" під орудою С. Русової, Ю. Сірого, Я. Чепіги і С. Черкасенка, 1917 (Друк. Університету св. Володимира Акц. Т-ва друк. і видавн. діла М. Т. Корчак-Новицького). – 63 с.

Задачник для початкових народних шкіл з додатком практичних задач : рік 3-й / склав Я. Чепіга. – Київ : Вид-во "Українська Школа" під орудою С. Русової, Ю. Сірого, Я. Чепіги і С. Черкасенка, 1918 (Державна Друк.). – 64 с.

Письмо в школі : методичний підручник для вчителя / Я. Ф. Чепіга. – Київ : Українська школа під орудою С. Русової, Ю. Сірого, Я. Чепіги і С. Черкасенка, 1918. – 39 с.

Аритметичні правила для початкових шкіл / склав Я. Чепіга. – Вид. 2-ге. – Київ : Вид-во "Українська школа" під орудою С. Русової, Ю. Сірого, Я. Чепіги і С. Черкасенка, 1918 (Друк. Акц. Т-ва "Петро Барський"). – 40 с.

Аритметичні правила для початкових шкіл / Я. Чепіга ; упоряд. Василь Верниволя. – Берлін, 1919. – 49 с. – (Б-ка "Шлях" Ч. 3)

Задачник для початкового навчання : рік 2-й / Я. Чепіга. – Вид. 4-те, випр. – Київ : Державне видавництво, 1922 (Друк. № 8). – 67 с.

Веселка : граматка до науки читання й писання / Я. Чепіга. – Вид. 2-ге, перероблене. – Київ : Державне видавництво, 1922 (Держ. трест. "Київ-Друк." Друкарня № 2). – 59 с.

Азбука трудового виховання й освіти : основи організації трудової школи з методологією початкового навчання / Я. Чепіга. – Київ : Держвидав, 1922. – 147 с.

Розмови про виховання дитини: (в популярному викладі) / Я. Чепіга. – Київ : Час, 1924. – 43 с. – (Дитина та її виховання : Педагогічна бібліотека видавництва "Час" ; № 1).

Життя та числа : задачник за комплексами сільських трудових шкіл : рік 2-й / Я. Чепіга. – [Харків] : Державне видавництво України, 1928 (Перша друк. Державного Вид-ва України імені Г. І. Петровського). – 90 с.

Робоча книжка з математики : 1-й і 2-й роки / Народ. Комісаріат освіти УСРР ; склали: Чепіга, Кулик, Моїсеєва. – Харків : Держ. Вид-во України, 1930 (Харків : Перша Друкарня Державного Видавництва України імені Г. І. Петровського). – 199 с.

Буквар : для шкіл грамоти 1 ступеня / Я. Чепіга ; [ред. Юрченко ; ілюстр. Ігнатьєв]. – Харків ; Київ : Рад. школа, 1933 (Друк. ВУАН). – 60 с.

Вибрані педагогічні твори : навч. посіб. / Я. Ф. Чепіга (Зеленкевич) ; упоряд., наук. ред. Л. Д. Березівська ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Харків : ОВС, 2006. – 327 с. – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/Chepiga_select.pdf

Наукові дослідження педагогічної спадщини Якова Чепіги (Зеленкевича)

Педагогічна біографіка доби Української революції (1917–1921) крізь призму національно-патріотичного виховання: біографії, тексти і контексти / Л. Д. Березівська // Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання дітей і молоді: ідеї, концепції, практики : зб. матеріалів IX Всеукр. наук.-практ. конф. з історії освіти з міжнар. участю, 13 трав. 2024 р., м. Київ., Україна. – Вінниця : Твори, 2024. – С. 11–14. – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2024/06/Conference_abstract_collection_2024_30.05.24.pdf

Про Я. Чепігу – с. 12, 13.

Яків Чепіга (1875–1938) про рідну мову – живильний ґрунт для зростання українця-патріота / О. А. Бойко // *Там же*. – С. 147–149.

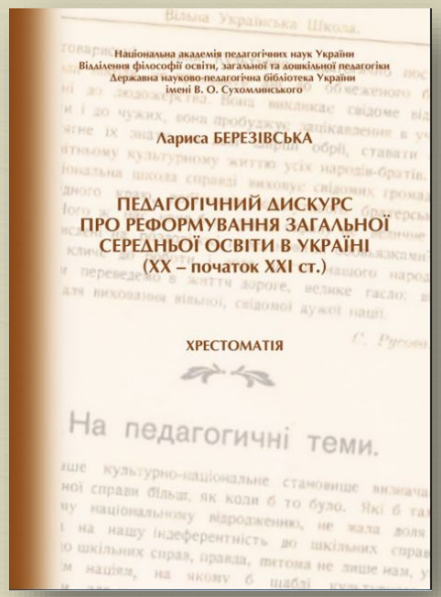

Педагогічний дискурс про реформування загальної середньої освіти в Україні (XX – початок XXI ст.) = Pedagogical Discourse on Reforming General Secondary Education in Ukraine (XX – beginning of XXI century) : хрестоматія / Лариса Березівська ; [літ. ред. Деревянко Тетяна] ; Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Вінниця : Твори, 2024. – 591 с. – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2024/08/Berezivska_L.Pedagogical_discourse-2024.pdf

Про Я. Чепігу – с. 34–36, 42–54, 59–94, 137–143, 199–239.

Педагогічна біографіка доби української революції (1917–1921) як підгрунтя і джерело національно-патріотичного виховання дітей і молоді: діалог поколінь / Лариса Березівська // Науково-педагогічні студії. – 2024. – № 8. – С. 11–28. – Режим доступу: https://dnpb.gov.ua/ojs/npstudies/article/view/129/121

Про Я. Чепігу – с. 11, 15, 17, 20, 22.

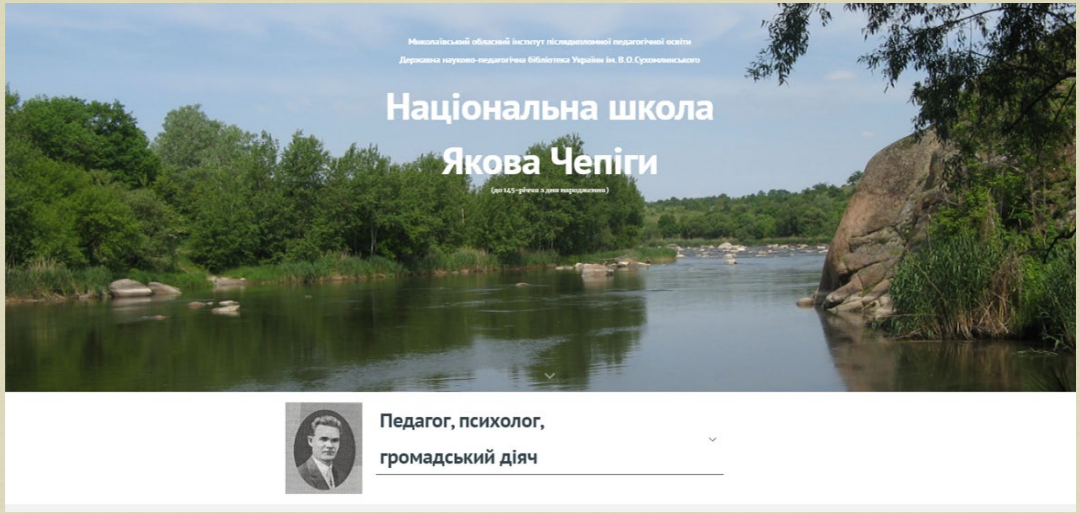

Національна школа Якова Чепіги (до 145-річчя з дня народження) [Електронний ресурс] / Миколаїв. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – [Київ ; Миколаїв], 2020. – Режим доступу: https://sites.google.com/moippo.mk.ua/chepiga

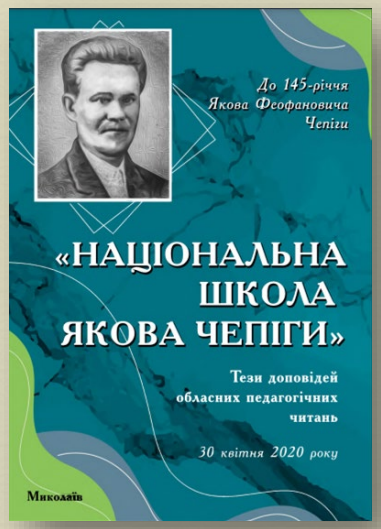

Національна школа Якова Чепіги (до 145-річчя Якова Феофановича Чепіги) : тези доп. обл. пед. читань 30 квіт. 2020 р. / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; Миколаїв. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Миколаїв : ОІППО, 2020. – 131 с. – Доступно також: https://repository.moippo.mk.ua/upload/27-06-22_89425139.pdf

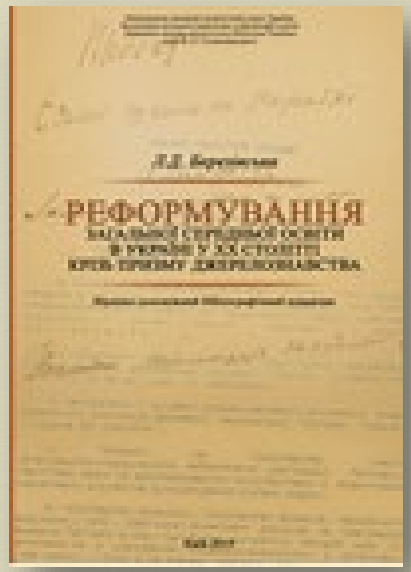

Реформування загальної середньої освіти в Україні у ХХ столітті крізь призму джерелознавства : наук.-доп. бібліогр. покажч. / Березівська Л. Д. ; [бібліогр. ред. Самчук Л. І. ; літ. ред. Деревянко Т. М.] ; Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [Твори], 2019. – 251 с. – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Berezivska_L.D._Reforming_general_secondary_education_2019.pdf

Про Я. Чепігу – с. 21, 30, 31, 32, 46, 55, 67, 73, 85, 94.

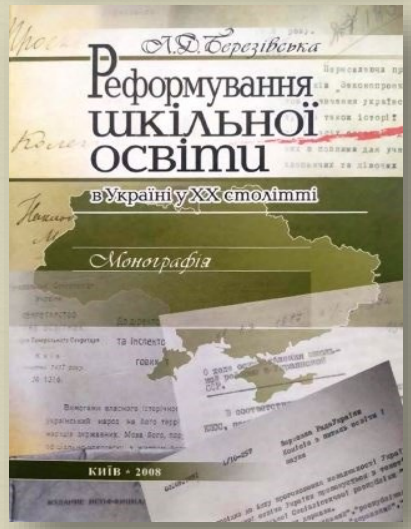

Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : монографія / Л. Д. Березівська ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ : Богданова А. М., 2008. – 405 с.

Про Я. Чепігу – с. 10, 54, 57-58, 59, 82, 89, 93, 112, 148, 158, 161, 162, 187, 207.

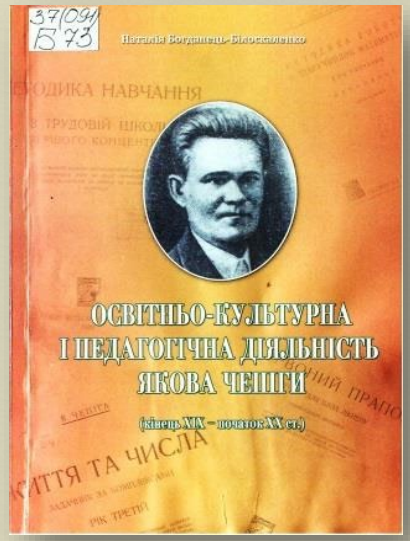

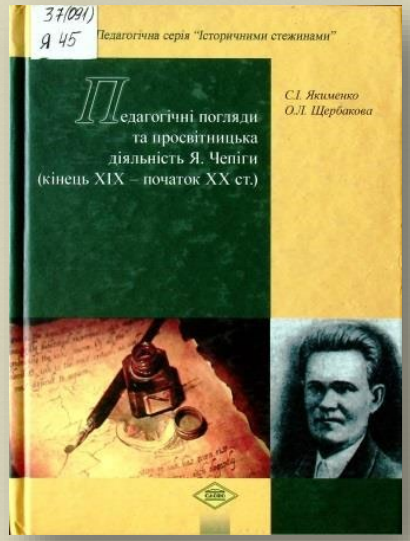

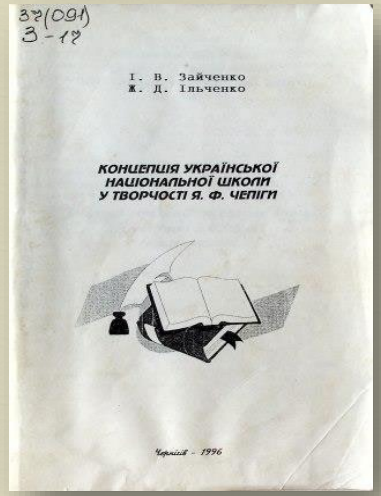

Освітньо-культурна і педагогічна діяльність Якова Чепіги (кінець XIX – початок XX ст.) : монографія / Н. І. Богданець-Білоскаленко. – Київ : Славутич-Дельфін, 2014. – 271 с.

Педагогічні погляди та просвітницька діяльність Я. Чепіги (кінець XIX – початок XX століття) : монографія / С. І. Якименко, О. Л. Щербакова. – 2-ге вид., доп. та переробл. – Київ : Слово, 2014. – 192 с.

Концепція української національної школи у творчості Я. Ф. Чепіги : наук. вид. / І. В. Зайченко, Ж. Д. Ільченко ; Ін-т змісту і методів навчання, Чернігів. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів : [б. в.], 1996. – 75 с.

Національно-патріотичне виховання в умовах викликів сучасності / Романюк Світлана, Мафтин Лариса // Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2023. – Вип. 17. – 2023. – С. 112-121. – Доступно також: https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/issue/view/22

Про Я. Чепігу – с. 114, 115.

Педагогічні погляди Якова Чепіги в контексті ідей Нової української початкової школи сьогодення / Наталія Степанець // Вересень. – 2020. – Т. 4, № 2/3 (85/86). – С. 98–107. – Доступно також: https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/82

Історіографія спадщини Я. Ф. Чепіги / Н. І. Богданець-Білоскаленко // Педагогічний дискурс : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки НАПН України, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Хмельницький : ХГПА, 2013. – Вип. 15. – С. 67–72. – Доступно також: https://ojs.kgpa.km.ua/index.php/peddiscourse/issue/view/19

Основні принципи навчання і виховання молодших школярів у науковому доробку Я. Ф. Чепіги / Наталія Богданець-Білоскаленко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань : Жовтий О. О., 2012. – Вип. 42, ч. 2. – С. 162–169.

Використання ідей Я. Чепіги в теорії та практиці національної школи / О. Л. Щербакова // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту : зб. наук. пр. / Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв : МДУ, 2008. – Вип. 20 : Педагогічні науки, т. 2. – С. 244–249.

Вплив національної педагогічної думки України початку ХХ століття на формування Я. Чепіги як педагога-гуманіста / О. Л. Щербакова // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон : Вид-во ХНУ, 2008. – Вип. 47. – С. 74–79. – Доступно також: https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/1697/1537

Дисертаційні дослідження

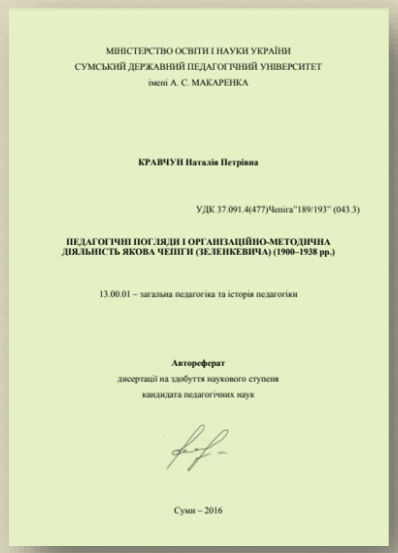

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

КРАВЧУН Наталія Петрівна

УДК 37.091.4(477)Чепіга"189/193" (043.3)

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ І ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКОВА ЧЕПІГИ (ЗЕЛЕНКЕВИЧА) (1900–1938 рр.)

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Суми – 2016

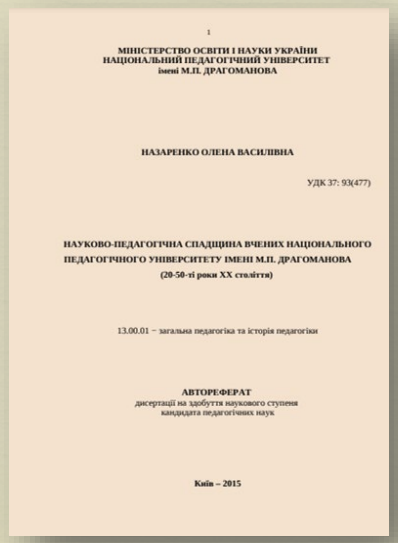

1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА

НАЗАРЕНКО ОЛЕНА ВАСИЛІВНА

УДК 37: 93(477)

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА ВЧЕНИХ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
(20-50-ті роки XX століття)

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2015

Кравчун Н. П. Педагогічні погляди і організаційно-методична діяльність Якова Чепіги (Зеленкевича) (1900–1938 рр.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Кравчун Наталія Петрівна ; Сум. держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. – Суми, 2016. – 23 с. – Доступно також: https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2523ab0b-73b8-45f9-9757-feb530cb542c/content

Назаренко О. В. Науково-педагогічна спадщина вчених національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (20–50-ті роки XX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Назаренко Олена Василівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2015. – 26 с. – Доступно також: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8481/100304587?sequence=1&isAllowed=y

Про Я. Чепігу – с. 10, 11, 14, 16, 17, 19.

Богданець-Білоскаленко Н. І. Освітньо-культурна і педагогічна діяльність Я. Ф. Чепіги в контексті історико-педагогічного процесу в Україні (кінець XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Богданець-Білоскаленко Наталія Іванівна ; Уман. держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Умань, 2015. – 36 с.

Стражнікова І. В. Історіографія розвитку педагогічної науки у дослідженнях Західного регіону України (друга половина XX – початок XXI століття) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Стражнікова Інна Василівна ; Тернопіл. нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2015. – 39 с. – Доступно також: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5369/1/Stragnikova.pdf

Про Я. Чепігу – с. 3.

Клочко Н. Л. Вступ до школи як загальнопедагогічна проблема в історії початкового навчання в Україні (XX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Клочко Наталія Леонідівна ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2011. – 20 с. – Доступно також: https://library.vspu.net/server/api/core/bitstreams/81f383f6-ea4b-4e9e-ad68-38a9869d8b58/content

Про Я. Чепігу – с. 3, 6, 10, 16.

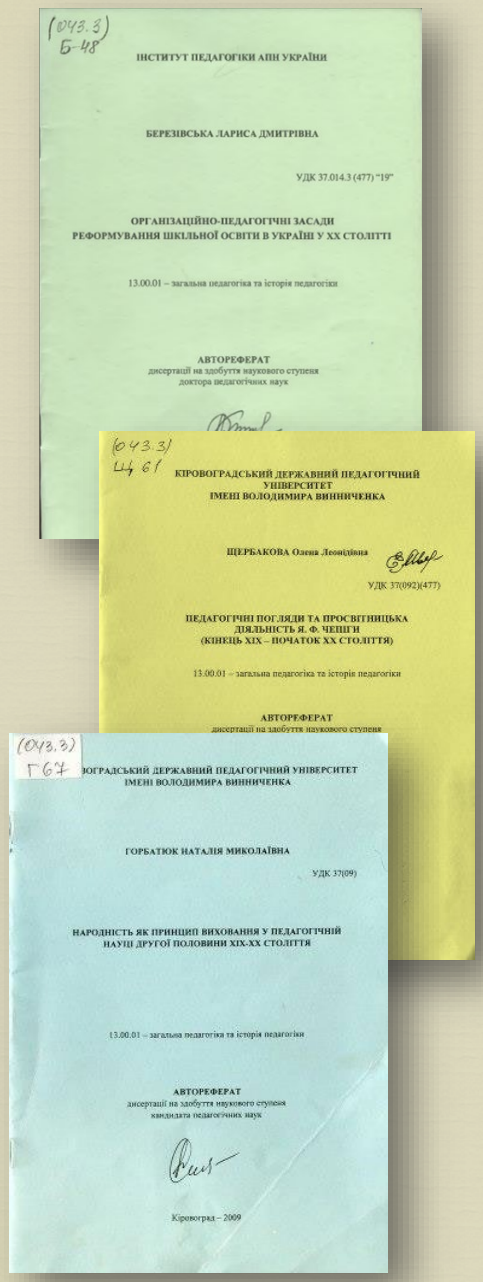

Березівська Л. Д. Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у XX столітті : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Березівська Лариса Дмитрівна ; [наук. консультант Сухомлинська О. В.] ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2009. – 43 с. – Доступно також: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9899/1/АВТОРЕФЕРАТ.pdf

Про Я. Чепігу – с. 9, 10, 13, 16, 18, 20.

Щербакова О. Л. Педагогічні погляди та просвітницька діяльність Я. Ф. Чепіги (кінець XIX – початок XX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Щербакова Олена Леонідівна ; Кіровоград. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2009. – 20 с.

Горбатюк Н. М. Народність як принцип виховання у педагогічній науці другої половини XIX–XX століття : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Горбатюк Наталія Миколаївна ; Кіровоград. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2009. – 20 с.

Про Я. Чепігу – с. 1, 2, 11, 14, 17.

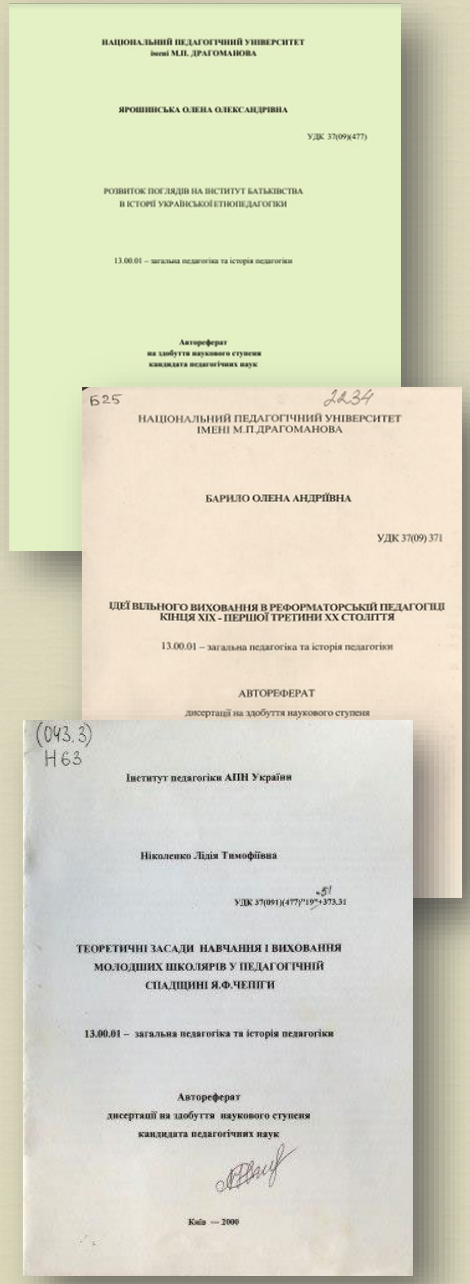

Ярошинська О. О. Розвиток поглядів на інститут батьківства в історії української етнопедагогіки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Ярошинська Олена Олександрівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2005. – 18 с. – Доступно також: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1628/1/Instytut%20batkivstva.pdf

Про Я. Чепігу – с. 7.

Барило О. А. Ідеї вільного виховання в реформаторській педагогіці кінця XIX – першої третини XX століття : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Барило Олена Андріївна ; Нац. пед.ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2004. – 20 с. – Доступно також: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/26989/100310034.pdf?sequence=1

Про Я. Чепігу – с. 2, 4, 10, 12, 14.

Ніколенко Л. Т. Теоретичні засади навчання і виховання молодших школярів у педагогічній спадщині Я. Ф. Чепіги : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Ніколенко Лідія Тимофіївна ; Ін-т пед. АПН України. – Київ, 2000. – 16 с.

E-mail:
dnpb@i.ua (для офіційних звернень)

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок)

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддаленого користувача)

Адреса:
вул. БерлінськогоМ., 9
Київ, 04060
Україна

https://dnpb.gov.ua/ua/

Виставку підготувала Мелещенко Л. М. – головний бібліотекар відділу зберігання фонду, обслуговування користувачів та соціокультурної діяльності;
відповідальна Бондарчук О. Б. – завідувач відділу зберігання фонду, обслуговування користувачів та соціокультурної діяльності.

Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та інтернет-ресурси (дата звернення 05.05.2025)